

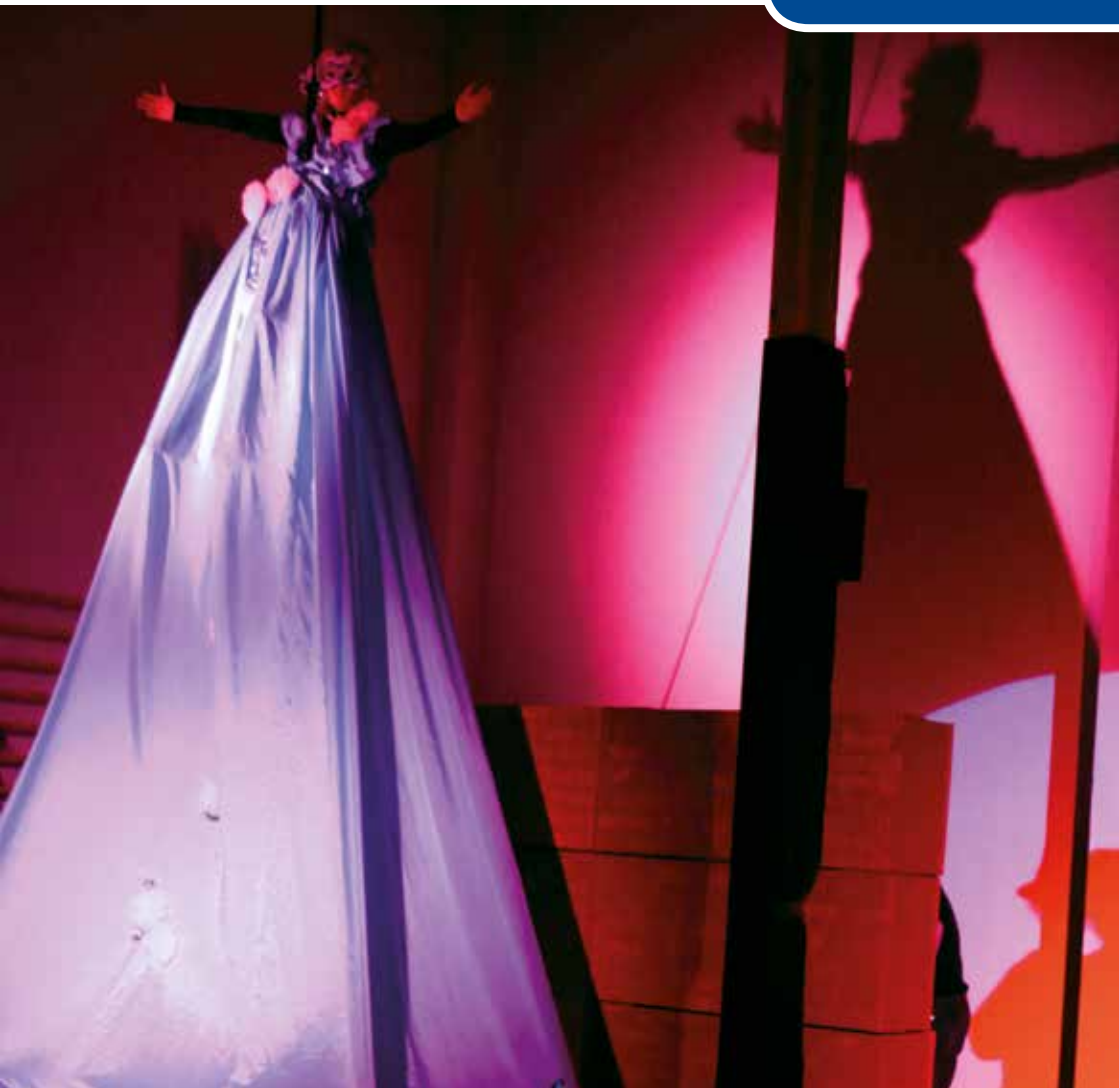
udvikling for udviklingshæmmede

KØBENHAVNS KOMMUNEKREDS

Nr. 2

Juni 2014

26. årgang

I dette nummer bl.a.:

- Teater er en fest • Da udviklingshæmmede erobrede seksualiteten
- Portræt af en iværksætter, ildsjæl og gøgler • Idrætsskolen 20 år • Ny bolig

LEV Københavns Kommunekreds

B E S T Y R E L S E N

Formand	Danielle Pröschold, Tonemestervej 3, 2400 København NV Tlf. 40 13 70 16 . E-mail: danielle@proschold.dk
Næstformand	Anette-Marie Frimann-Jensen, Hvedevej 32, 2700 Brønshøj Tlf. 38 89 20 23 / 22 56 11 37. E-mail: olesen@jensen.mail.dk
Kasserer	Eva Gjøe, Højmoselvej 10, 2400 København NV Tlf. 39 66 18 56 / 26 82 79 33. E-mail: gjoe@email.dk
Sekretær	Birte Lynghøj, Ole Borchsvej 18, 2500 Valby Tlf. 36 17 64 15 / 25 39 80 33. E-mail: lyngjens@tiscali.dk
Bladsekretær	Egon Pedersen, Emdrupvej 139, 2400 København NV Tlf. 39 69 38 06 . E-mail: slet@kantorparken.net.dk
Webmaster	Per Jonasson, Panumsvej 21, 2500 Valby Tlf. 36 45 40 43 . E-mail: per@valby.eu
Bestyrelsesmedlem, HB-medlem, medlem af Handicaprådet	Steen Stavngaard, Monrads Allé 46, 2500 Valby Tlf. 36 46 37 83 . / 30 66 65 96 . E-mail: ss@sag.dk
Bestyrelsesmedlem HB suppleant	Gitte Svarre, Holmbladsvænge 1, 1., 2300 København S Tlf. 20 74 27 63 . E-mail: louisemalene@webspeed.dk
Bestyrelsesmedlem	Vibeke Holscher, Apollovej 18, 2720 Vanløse Tlf. 28 91 38 52. E-mail: vh@nh-Indskab.dk

---

Redaktør *)	Lasse Rydberg, Borgmester Jensens Allé 31 A 2100 København Ø . Tlf. 35 38 46 90 E-mail: lasse-ellen@comxnet.dk
Kritisk revisor *)	Mogens Rasmussen, Dublinvej 4, 2300 København S Tlf. 32 58 98 94/61 79 98 94 . E-mail: tana@vip.cybercity.dk

* Er ikke medlemmer af bestyrelsen, men medlemmer af Kommunekredsen

I N D H O L D

Lederen. – Af <i>Danielle Pröschold</i>	side 5
Da mennesker med udviklingshæmning fik mulighed for at erobre seksualiteten. En samtale med en af skaberne af seksualvejledningsuddannelsen, Karsten Løt. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 7
Idræt i overlevelse og med fremtidsmuligheder. Idrætsskolen fylder 20 år. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 13
En iværksætter og ildsjæl... og gøgler. Portræt af Bent Hansen. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 17
Teater er en fest – og det blev det. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 24
Nye Botilbud: Rentemestervej 40-42. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 27
Førtidspension	side 33

ANNONCER, SATS OG TRYK

Rosengrenen ApS · Hovedgaden 8 · Postbox 54 · 8670 Låsby
Tlf. 86 95 15 66 · kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00 · Mail: info@rosengrenen.dk
– hvortil alle spørgsmål vedr. annoncer bedes rettet.

Udgivelsesplan

Her er der en oversigt over LEV Københavns udsendelser samt deadline for aflevering af stof. Tag denne plan med i jeres planlægning, så skaffer I jer adgang med oplysning om arrangementer og lign.

	Vi skal have dit bidrag senest
Blad nr. 3	11. august 2014
Blad nr. 4	12. november 2014

Udgives
primo september
primo december

Leder maj 2014

Af Danielle Pröschold
formand for
LEV København

I april afholdt LEV København generalforsamling. Her blev både formand og samtlige bestyrelsesmedlemmer genvalgt.

Der deltog omkring 30 medlemmer i generalforsamlingen, og vi havde bedt Anna-Belinda Fosdal, kontorchef i Socialforvaltningen om at orientere os om kommunens planer på dagtilbudsområdet. Kommunen planlægger bl.a. at oprette en slags højskole for unge udviklingshæmmede, som kan give dem kompetencer til at kunne flytte i egen bolig.

Det er et af Socialforvaltningens budgetønsker, og vi håber, at det bliver vedtaget på næste års budget.

Den næste oplægsholder var Thomas Gruber fra LEV. Han fortalte om problematikken omkring ledsagelse. Kommunernes Landsforening havde udsendt en meddelelse til alle kommuner som fastslog, at det var ulovligt at lade udviklingshæmmede borgere betale for pædagogernes deltagelse i ferier, udflugter og andre udadvendte aktiviteter. Københavns Kommune har altid betalt pædagogernes løn, men har ladet borgerne betale ferieopholdet for både pædagog og borger. Denne praksis var nu erklæret ulovlig af Kommunernes Landsforening, bl.a. på grund af LEVs vedholdende klager over nogle kommuner, hvor borgerne betalte alt, dvs. løn, fortæring og leje af ferieboliger. Det betød, at en tur på fire dage kunne koste en borger 20.000 kr. Denne præcisering af loven foranledigede, at kommunen i første omgang aflyste alle planlagte sommerferier for beboere på alle bosteder. Heldigvis fandt kommunen 2,7 millioner kr. Disse midler har muliggjort, at alle planlagte ferieture i 2014 bliver gennemført. Nu ligger

der et bearbejde for os i LEV København med at få kommunalpolitikere til at afsætte midler i de kommende år, således at alle beboerne på kommunes bosteder kan få råd til at deltage i de ferier bostedet tilbyder - også selvom de er på ny pension, som alle der har fået tilkendt førtidspension efter år 2008 er. En pensionsmodel der giver borgeren langt færre midler og mulighed for tilskud, end borgere på den gamle førtidspension.

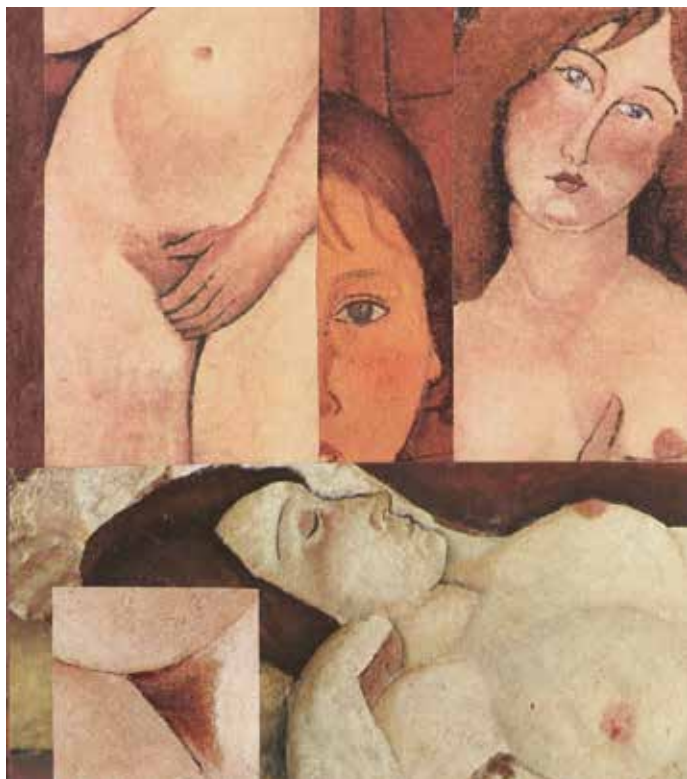
En anden sag vi har brugt en del tid på er kommunens forslag om ændring af dagtilbuddenes status.

Der skal spares, og det betyder, at Socialforvaltningen ønsker at skære ned på antallet af ledere i dagtilbuddene. Både i de kommunale og de selvejende institutioner under Lavuk Stjernen. Kommunen ønsker at ændre tilbuddenes selvejende status og sammenlægge dem.

Det synes vi er problematisk. Både det rent principielle i at ændre i den selvejende status og dernæst mener vi, at de tilbud som f.eks. Lavuk har skabt, og som mange brugere har stor gavn af at benytte, er blevet til fordi de selvejende institutioner har været gode til at se nye tendenser og behov hos brugergruppen, og de har været dygtige til at gribe ideerne og føre dem ud i livet.

Vi vil derfor kæmpe for, at tilbuddene forbliver selvejende, da vi mener, at det giver vores målgruppe nogle gode rammer og tilbud.

Så der er nok at tage fat på i de kommende år. Vi føler helt klart, at der er brug for en organisation som LEV, for at imødegå de mange besparellestiltag, der presses ned over vores område.

Collage af Ellen Georg med tak til Amedeo Modigliani.

Da borgere med udviklingshæmning fik mulighed for at erobre seksualiteten

Seksualvejlederuddannelsen har nu eksisteret i godt 20 år. Men forud lå der en lang kamp for at gøre seksualiteten til en accepteret del af mennesker med udviklingshæmnings liv. Her kan du møde Karsten Løt i en samtale om seksualvejledning i 40 år.

Af Lasse Rydberg

For over 40 år siden var det utænkeligt, at mennesker med handicap kunne have et liv med sex. Og skulle nogle udtrykke lyst til det, blev de anset for løvsagtige og måske tillige farlige. Ja, hele forsorgens indretning

var blandt andet rettet imod at beskytte de anbragte mod seksualitetens farlighed.

Men for 40 år siden startede de første indledende øvelser til det, der i 1992 blev til en egentlig seksualvejlederuddannelse. Når "de indledende øvelser", der reelt bestod af

Fortsættes side 8

kurser for medarbejdere om, hvordan man kunne støtte medborgere med udviklingshæmning til at forstå, fastholde og udvikle deres seksualitet, står så tydeligt i historien om handicappedes frisætning (og ret til et seksualliv som alle andre), skyldes det, at ændringer i holdninger og praksis lokalt skete med den påvirkning, som spredtes med uddannelsen af medarbejdere overalt i forsorgens institutioner.

Seksuallfrigørelsen var et led i et bredt opgør og opbrud, der handlede om retten til at være menneske før handicapet. Men kravet om retten til et seksualliv står tydeligt, fordi det ramte dybt i alle og stillede grænseoverskridende krav til forsorgens udøvelse og indretning.

To personer har meget stor betydning for at sætte seksualitet på dagsordenen og senere etablere og lede en egentlig seksualvejlederuddannelse: *Jørgen Buttenschøn* (der døde i 2012) og *Karsten Løt*.

Jeg mødes med Karsten Løt samme dag, som stormen Bodil hærger, hvor alt bliver svært og improviseret. Som den gang sagen om seksualitet som menneskeret tog sin begyndelse.

Ungdomsoprøret

Karsten Løt er levende historie. Han indleder med at sige, at for 40 år siden var seksualitet totalt fraværende på det kommunikative plan. Med det opbrud i menneskesyn og livsforvaltning, som kom med ungdomsoprøret, dukkede der artikler og fagskrifter op, der talte for mennesker med handicaps ret til at praktisere deres seksualitet, først og fremmest deres adgang til at kende til onani og lære at praktisere det.

Karsten Løt fortæller:

- Da Jørgen Buttenschøn var blevet konsulent i Socialstyrelsen, stødte han på et

Karsten Løt.

brev fra en forstander på en institution på Lolland, hvor denne efterlyste svar på et brev, han havde fremsendt for et år siden. Spørgsmålet var, om man måtte hjælpe en voksen mand med at onanere, for meget tydede på, at det kunne hjælpe på hans aggressive adfærd. Det er karakteristisk, at man var ude af stand til at svare forstanderen, for et ja eller nej ville kunne få voldsomme konsekvenser strafferetsligt og politisk. Man foreslog Buttenschøn, at han tog til Lolland for at få forstanderen til at trække sit brev tilbage.

Som Karsten Løt formulerer det, så kunne Socialstyrelsen ikke i sådan en sag svare på et brev papir med en blå kongekrone.

Sagen førte dog til, at Buttenschøn blev bevillet 10.000 kr. til at gennemføre tre internatkurser for medarbejdere i forsorgen, der primært skulle komme og diskutere: Hvad er problemet? Og i hvilken retning skal vi agere? Det er det år, hvor kurserne løber af stabelen, man kan sige

er fødselsdagsåret for handicappedes ret til et seksualliv.

Er seksualitet da ikke normalt?

Kampen om mennesker med handicaps ret til et seksualliv blev ført med ord i artikler og ved konferencer. Den kendte forsorgsmedarbejder *Nadja Mac* fortalte i et foredrag om, hvordan hun havde hjulpet en voksen med udviklingshæmning til at onanere. Og det gav torden. Det var lige vand på den ikke ubetydelige overlæge *Vads* mølle. Vad ville politianmelde *Nadja Mac*, men det blev ikke til noget, for *Mac* sluttede sit provokerende foredrag med at sige, at den pågældende, hun havde hjulpet, var hendes søn. Det forhindrede dog ikke Vad i at fastholde, at selv om det indtil da var tale om ideer, tanker og forslag begrundet i hverdagspraksis, så måtte det næste skridt handle om politianmeldelse.

Så kom faderen til normalitetstanken, forsorgschef *Niels Erik Bank-Mikkelsen*, på banen. Han svarede: "Er seksualiteten da ikke i grunden normalt." Og i en artikel, der desværre blev sendt til det "forkerte" tidsskrift og derfor ikke opnåede den opmærksomhed, der var meningen, gjorde han seksualitet til en del af et liv så nær det normale som muligt. I artiklen gjorde han opmærksom på medarbejdernes pligt, når det gjaldt normalitet og sexliv.

For *Karsten Løt* blev artiklens seks punkter om medarbejderens pligt til *Banks 6 bud*. De handlede om pligt til at indrette institutioner, så der blev mulighed for seksualliv, om familierådgivning og hjælp til ægte-skabsudøvelse, udvidet seksualvejledning, undervisning i seksualpraktik, samt at man skal forstå og indse, at der var tale om en menneskeret.

Det var af stor moralsk betydning, at *Bank-Mikkelsen* ikke kun modigt stillede sig

foran, men også at han indskrev seksuallivet som en del af forsorgens målsætning, der forpligtede alle, når det handlede om at skabe et liv for mennesker med udviklingshæmning så nær det normale som muligt.

Indsmugling af pornofilm

Politianmeldelse eller ej, der var opbakning til de progressive kræfter. Tiden nødvendig-gjorde, at der skete noget i et samfund, der eksperimenterede med samlivsformer, kollektiver med bollerum, gruppesex og frigørelse i al almindelighed, pornoens frigivelse – det der var sjovt for os andre, skulle de handicappede også have del i.

Karsten Løt fortæller, at da det første kursus var afviklet på *Hotel Prinsen* i Roskilde, var der ikke mange penge tilbage til at gennemføre de to andre kurser (på Fyn og Jylland). *Buttenschøn* får den ide at ringe til *Limfjordsskolen* i *Løgstør*, der var en ungdomskostskole. Dels kunne man indkvartere kursisterne i elevværelserne, dels kunne skolens medarbejdere medvirke til bespisningen og for store dele af kursets indhold. Ingen var eksperter i emnet, alt skulle opdages eller opfindes, der var mere tale om et symposium end et kursus, for alle skulle medvirke med deres erfaringer, tanker og ideer.

Karsten Løt, der var lærer på *Limfjordskolen*, blev involveret i sagen ved denne lejlighed. Han erindrer, at man i forberedelsen af kurset sad i skolekøkkenet og så de tidlige pornofilm, udlånt af *Ålborgs* eneste pornobutik, for at finde egnet undervisningsmateriale. De var mere uskyldige end dem, vi kender i dag.

I Sverige havde man lavet undervisningsfilm om seksualteknik, men de blev forbudt, inden man kom i gang med at anvende dem. Det var på det tidspunkt et vigtigt

Fortsættes side 11

materiale, fordi det rettede sig mod mennesker med udviklingshæmning. Så de var selvfølgelig interessante at få fat i. Karsten Løt rejste derfor til Sverige, for på dramatisk vis, som var det narko, at smugle de forbudte film ud af landet.

Forældrenes rolle

Løgstørkurset fik stor betydning, for her blev et kursuskoncept udviklet. Der var ikke noget at tage noget fra, så alt var splinter nyt. Det var unikt udviklingsarbejde.

De tre kurser blev gennemført, og det er vigtigt at se på deres betydning. På et år deltog cirka 90 progressive lærere fra hele landet i kurserne. De blev fyldt med inspiration og var vilde for at komme tilbage til deres skoler, for nu skulle der ske noget. Efter et år bredte debatten sig til stort set alle forsorgens skoler, en debat som også var med til at flytte synet på personerne med handicap, der nu mere og mere fremtrådte som mennesker, som alle andre med samme behov, drømme og ønsker – der var bare et handicap, der skulle kompenseres for. Overalt blev emnet taget op på skolemøder og i efteruddannelse. Det blev et tema på mange forældremøder.

Kasten Løt siger, at der var meget få forældrekritiske røster. Forældrene vidste meget hurtigt og bedre end de fagprofessionelle, at deres børn rummede seksualitet.

- Buttenschøn og jeg deltog i mange forældremøder, hvor vi ofte hørte forældre fortælle, at de havde haft det svært med at spørge om temaet henne på skolen, ligesom de fagprofessionelle havde svært ved at tage temaet op. Man kan sige, at de tre pionerkurser medvirkede til, at de sprang rammerne for samtalen mellem skole og hjem om dette tema på meget kort tid.

- Kurset i Løgstør i 1973 var platformen. Derfra og op til 1990 kørte Buttenschøn

og jeg landet tyndt i weekender. Det var til forældremøder og forældrekurser - mange i LEV regi. Det blev starten på den nye seksualvejlederuddannelse, som vi stod for. Senere samlede Buttenschøn vores viden i en bog. Det spredte sig.

Lis Hammild fra LEV fik ideen til at indlede et nordisk samarbejde om seksualitet gennem nogle nordiske symposier. Lis Hammild boede i Løgstør, og da hun hørte om projektet på Limfjordsskolen sagde hun: "Det skal vi da sandelig have ind i NFPU regi (samarbejde mellem nordiske forældreorganisationer)". LEV gik meget aktivt ind i formidlingen af behovet for undervisning i seksualitet til "vores medborgere med handicap".

Seksualitet – uden handicap

LEV blev således en aktiv medspiller, da den første seksualvejledning skulle laves: Seksualitet - uanset handicap. (1989) Verdens første – og måske bedste.

Buttenschøn og Løt startede Seksualvejlederuddannelsen, det første hold begyndte i 1992. I årene frem til i dag har 350 lærere, sygeplejersker, socialpædagoger, psykologer, ergo- og fysioterapeuter m.m. gennemført uddannelsen.

I dag har mange bosteder, værksteder og aktivitetscentre og skoler deres egen seksualvejleder, der kan støtte op om problemer, når de opstår. De er ikke kun brandslukkere, men medvirker til at formidle til kolleger og pårørende, og naturligvis dem man i dag kalder "borgeren".

Det er den gode historie om, hvordan man har fået øjnene op for, at denne kompetence også skal være til stede i organisationen – at man ikke mere kan negligere, at vores medborgere med handicap også har en seksualitet, de undertiden har behov for at udvikle eller forbedre.

Idræt i overlevelse og med fremtidsmuligheder

Idrætsskolen fyldte 20 år

Af Lasse Rydberg

Da jeg fik invitationen til Idrætsskolens 20 års jubilæum, tænkte jeg, er det ikke fem år før man holder sit første velfortjente jubilæum? Det reflekterede jeg så over, og tænkte, det kan være, at man aldrig ved om det bliver til de 25 år. Alt kan ske i den nuværende politiske virkelighed, så lad os da fejre årene og vise os frem, gøre os tydelig. Jeg forstår det, for en del af Idræthøjskolens historie har været, at man ikke vidste om den fortsatte næste skoleår. Men da jeg så den nye socialborgmester *Jesper Christensen* sidde på gulvet mellem gæster til receptionen tænkte jeg, det kan være at man når frem til de næste runde år, der var ingen særlig festival omkring ham, han havde bare lyst til at se og lytte.

At se og lytte var der god grund til. I en stor hal i Bellacentret blev gæsterne placeret på gulvet i midten af salen, så der var fire scener med underholdning. Det med ingen stole anså jeg, som en idræthøjskoles forestilling om, at man da kan sidde på gulvet, hvad man da bør så længe som muligt i livet.

Op så gik opvisningen i gang, med vild zumba-teater – styrketræning med vægte og sig selv som vægte - grundlæggende øvelser med bl.a. kampsport – og endelig en forrygende opvisning i kropsteater. En imponerende indsats der gav indtryk af, at det er givende at deltage i idræthøjskolekursus.

Forstander *Søren Stenkilde* holdt jubilæumstalen, hvor han fortalte om år med

Fra opvisningen.

usikker overlevelse, om forældre og LEV der knoklede for at bevare den gode ide, de selv syntes de havde en andel i, og skal jeg nævne navne så er det den første forstander *Ole Ansbjerg* og handicapprismodtageren *Svend Åge Knudsen*, men mange andre spillede med.

At der er brug for Idrætsskolen kan ses af, at der hvert år er 80 ansøgninger til 40 pladser – så man fremover vil udvide med lidt flere pladser. Blandt eleverne er der faktisk nogle der også har 20 års jubilæum. Så det må også ses som en i livet lang uddannelse – og måske et fravalg af

Fortsættes side 15

særlig beskæftigelse, idræt er blevet mit livs beskæftigelse. Det lægger op til, som Søren Stenkilde gjorde særlig opmærksom på i sin tale, at idræthøjskolen fremover skulle tilbyde 2-3 årige kurser, med nye fag der relaterer til kursisternes liv.

En jubilæumstale handler naturligvis om det spændende man har bedrevet i mange år – og det handler især om det man formentlig stadig prioriterer højt; studieture, idrætsstævner og naturligvis at udvikle den daglige idrætsundervisning, der er meget at vælge imellem. Søren Stenkilde nævner: Fra kropsteater til kampsport, fra atletik til akrobatik, fra boldspil til bueskydning, fra crossfit til klatring og fra fodbold til friluftsliv.

Det er godt når man fylder 20 år, at markere, hvad man vil fremover, så det ikke bliver en afslutningsfest, og det skal jeg love for at Søren Stenkilde gjorde. Udover at forlænge kurset til 2-3 år, så talte han om

udadvendt virksomhed med bl.a. kursus "ud af huset", foredrag, udsende gæstelærere, konsulentvirksomhed, skrive bøger, artikler, kronikker – altså øse af vores erfaringer...

Derfra gik vi til reception med fornøftig frugt og store ufornuftige kager med Idrætsskolens logo i marcipan, de smagte godt og mættede meget, så på en sådan dag, hvor det bl.a. handler om at brænde kalorier er – var det en sjov gestus.

*Idrætsskolen for Udviklingshæmmede
Er den eneste skole af sin slags
i Danmark*

Hvidkildevej 64

2400 København NV

Tlf.: 38 88 28 46

www.idraetsskolen.net

Mail: info@idraetsskolen.net

Fra opvisningen.

Bent Hansen.

PORTRÆT

En iværksætter og ildsjæl... og gøgler

Af Lasse Rydberg

En dag modtog jeg en mail, hvor der stod: Tal med *Bent Hansen*. Det gjorde jeg så, og mødte ham på Café Tusindfyrd på Amagerbrogade, der er hans arbejdsplads.

Fra maskinlærling til pædagog

Som ung var Bent Hansen i lære som maskinarbejder på B & W Christianshavn. To år inde i lærlingetiden, blev han klar over, at han skulle være pædagog på en eller anden måde. Det er typisk for Bent, at det at være pædagog ikke er entydigt, der er altid en anden måde. Han stod lærertiden igennem og fik sit svendebrev, og så var det med at komme væk, langt væk. Bent

tog ud at rejse i et folkevognsrugbrød to gange et halvt år. Var han ikke smittet af eksperimenterende udlængsel, så blev han det her, det at rejse har fulgt ham siden.

Hjemkommen aftjente han sin værnepligt med at være militærnægter, og gjorde tjeneste i Folkets Hus på Jagtvej, der dengang var et ældrecenter for Nørrebros pensionister (siden blev det Ungdomshuset). Bent kom til at stå for transport og ture ud i det blå – og fik øgenavnet *Den rejsende pædagog*. Med dette kælenavn, var det på tide at blive pædagog, så det blev han på det første hold socialpædagoger der blev udklækket fra Personalehøjskolen.

Fortsættes side 19

Hold fra Danmark på scenen i Ungarn.

Noget måtte ske – hvad med gøgl

Med sit friske eksamensbevis røg Bent Hansen ind i en virkelighed, der trængte til et eftersyn og forandring. "Jeg fik job på Spaniensgade (et bosted). Jeg var ikke underlagt den gamle forsorgsuddannelses indbyggede autoritetstro. Jeg forstod ikke, hvorfor beboerne ikke kunne være med til at male deres værelser, ikke forstå at fritiden var passiv. De spiste i kantinen, præcis kl. 18 lukkede personalet der stod i kantinen døren op, og så væltede det ind med beboere, det skabte masser af konflikter og problemer. Maden var sovs og kartofler, de fik ikke motion og rigtig mange var overvægtige", fortæller Bent, der besluttede sig for at dette skulle der laves om på. Han husker behandlingsmøderne, hvor der bare blev udskrevet beroligende medicin i øgede

doser: "Jeg stillede spørgsmål til, om der ikke var andre måder at takle problematikken på i forhold til medicin, hvor de blev sløve, og der ikke skete noget. Hvad med i stedet for at sætte aktiviteter i gang, så de blev optaget af nye muligheder og fik oplevelser og brugte sig selv på måder, der gjorde dem naturlig trætte"?

Bent fortæller, at man var meget optaget af fritidsaktiviteter. "På et tidspunkt gik jeg i gang med at lave gøgl / cirkus. Vi tog bl.a. på Højskolen i Randersgade og lavede forskellige øvelser. I den proces at lave gøgl opdagede man, at mange ting fra arbejdet kunne bruges i hverdagen. Når man laver gøgl skal man arbejde sammen, grine med hinanden ikke ad hinanden. Man får forståelse for, at man har brug for og er af-

Fortsættes side 21

Indtryk fra en ø-lejr.

hængig af hinanden. Sammen kan vi en hel masse." Det går op for mig, at Bent jo er en foregangsmand når det gælder at inddrage gøgl og cirkus i bostedernes arbejde. "Når der var konflikt ved f.eks. middagsbordet, kunne jeg pege på, når I kan holde hinanden i hænderne og arbejde sammen med præcision og støtte hinanden, så må I vel også kunne det i denne situation. De kiggede på hinanden og sagde "vi skal vel ikke snakke om det", men konflikten accelererede ikke, det var feset ind." Selv brokkede han sig til at komme på et gøglerkursus, der henvendte sig til arbejdsløse, og det var noget han ikke var, altså arbejdsløs. Så Bent var på kursus om dagen og arbejde om aftenen. Og så lavede Bent en gøglergruppe.

Han brugte gøgl i forbindelse med det sagnomspundne arrangement "Kultur der dur", hvor gruppen optrådte på gader og i parker – og som den iværksætter han er, var han med i planlægningen af det omfattende arrangement.

Fremtidens socialpædagogik udtænkes

For mere end 25 år siden mødtes en gruppe

lærere og socialpædagoger og dannede en gruppe de kaldte P87. Bent blev medlem af gruppen. De havde en idé om, at lave et stort hus der skulle indeholde fritidstilbud til borgere, serviceværksteder (eks. cykelsmed), café og bofælleskab m.m. Det skulle åbne sig ud til byen og det offentlige liv, så i processen så man på lokaliteter som færgen Sjælland, en nedlagt folkeskole og et tomt biografteater. Gruppen fik anerkendelse for sine ideer og planlægning, men lige på det tidspunkt, hvor det skulle realiseres, manglede der penge i kassen. Projektet blev ikke til noget, men det havde sat noget i gang, for ikke længe efter dukkede der sådanne huse op ude i landet, der indeholder servicefunktioner rettet mod lokalbefolkningen, og som er selvstyrende. De tanker man gjorde sig i P87 var et opbrud i socialpædagogikken og ind tænkte tværfagligt samarbejde og ny kreativitet.

Ø-lejr for alle – og 50.000 kr. på højkant

"Da P87 blev opløst, synes jeg der skulle ske et eller andet indenfor området. Så en dag

Fortsættes side 22

jeg kom forbi ø-lejrkontoret, gik jeg ind og spurgte om muligheden for at leje en ø-lejr, som i første omgang fortrinsvis henvendte sig til udviklingshæmmede, men ville være åbent for alle på vores præmisser,” fortæller Bent: ”Det kunne godt lade sig gøre, men det kostede penge. Min arbejdsplads gav mig lov til at arrangere ø-lejren, i min fritid, ferie og afspadsering, bare jeg ikke omtalte stedet nogen steder i denne forbindelse. LEV ville ikke støtte, da det ikke var deres politik at støtte noget der fortrinsvis henvendte sig til udviklingshæmmede. Jeg talte med min kone der sagde ok, så vi satte 50.000 kr. på højkant, selv om vi ikke anede om der var tilmeldinger nok. Det var en ø-lejr i 2 uger på Samsø i Nordby. Vi fik arrangeret det hele, og da vi tog derover 14 dage før, var der ingen døre til toiletterne, der var kun koldt vand m.m. Det blev den første ø-lejr med varmt vand, kørestolesliidske og handicapvenlig, så meget det kunne lade sig gøre med kæmpe store telte, der var utætte ind i mellem. Hold dog kæft nogle oplevelser”, griner Bent og fortsætter: ”Den første uge var der 90 fra hele landet og også fra Grønland og Færøerne, i uge to var der 55, så det løb lige rundt økonomisk.

Ø-lejren levede i 10 år. På en af de første lejre var der en deltager som var døgnovervåget. Han skruede og pillede ved alt, bl.a. også gasflaskerne. Efter 5 år så vi ham gå rundt og deltog i lejren på lige fod med os alle.

Første aktivitetscenter uden produktion

Så skulle der ske noget nyt i Bent liv, så han var som medarbejder med til at starte Koloritten, som det første rigtige aktivitetscenter med ingen produktion. ”Der lavede vi en masse ting, bl.a. at oprette en gøglertrup. Vi blev så gode til det, at vi optrådte rundt omkring og fik penge for det. I kulturby 96 optrådte vi på Kulturvet, Højbro Plads

og Frederiksberg Rådhusplads,” fortæller Bent: ”Jeg fandt ud af, at der i Ungarn hvert andet år var en kulturfestival åbent for hele Europa. Der tog vi ned med gøglertruppen og optrådte sammen med deltagere fra hele Europa. Man var dybt imponeret over at udviklingshæmmede lavede gøgl, og vi var også de eneste, så der var stor medieopmærksomhed om truppen, og vi kom i Ungarns TV”.

På Koloritten bliver det en tradition at tage på skiture. ”Første gang jeg er på skitur står vi 50 udenfor og skal have ski på. Jeg hjælper en med at få ski på og skal så selv have mine ski på – bom siger det, så ligger hun ned, hende der lige har fået sine ski på og råber om hjælp – så ligger jeg ned, vi kigger på hinanden og så skraldgriner vi begge. Hvor ofte oplever en udviklingshæmmede, at personalet er lige så hjælpeløs. Efter 7 år stod vedkommende under træning til Olympic Games fuldstændig alene ned ad en slalombakke – der er stadig tårer i øjnene hos forældrene, når de genser videoen. Nogle gange tror vi ikke at udviklingshæmmede kan”.

Tilbage til et udgangspunkt

Efter 15 år på Koloritten arbejder Bent nu på Tusindfryd – det er på en måde at komme tilbage, for Tusindfryd opstod i kølvandet på ”Kultur der dur” og ”Kulturby 98”. Bent arbejder således i netværkstilbud, hvor det bl.a. handler om at skabe tilbud og indrette væresteder for udeboende udviklingshæmmede. Bent har været med til at igangsætte Tour de Amager, et cykelmotionsløb med fire mål, så man selv kan designe længden af ens deltagelse, sidste mål er 32 km.

I netværkerne har man i år lavet det første rejsekatalog, som henvender sig til medlemmerne af netværkscafeer og bosteder, med ture til Sølund, Malta og Ribe. Det er måske

en fremtid for dette selvstændige rejseinitiativ, hvor dem der vil deltage i en rejse, selv beslutter sig for, hvad pakken skal indeholde.

Bent er 61 år og forestiller sig at han bliver nogle år endnu. Der er masser af ideer i ham og masser af energi, og glæde ved at gå på arbejde.

Bent er bekymret over fremtiden. Han har oplevet tiden, hvor enheder skulle være små og nær det normale som muligt, men ser i dag, hvordan man politisk laver større og større enheder og fusionerer velfungerende enheder. For Bent handler det om at bevare en tradition for at steder kan skabe nye muligheder, at de ser sig selv som eksperimenterende og netværksskabende. "De mindre steder skal spille sammen med den bydel de er en del af. Men man gør tilbuddene større og de genopstår nærmest som de gamle store institutioner, hvad der ikke er positivt for borgeren eller det pædagogiske udviklingsarbejde, når man taler om, at der skal skabes tillid – en tillidsreform, hvor vi skal have større tillid til hinanden, medarbejdere, ledelse, forvaltning og politikere. Jeg er bange for, at vi kommer for langt væk fra det der er kerneydelsen, den enkelte borgers trivsel," slutter Bent Hansen, inden han skal i gang med at lave plakater og annoncer for Tour de Amager.

Socialpædagog Bent Hansen

Uddannet Socialpædagog

Ansæt i 10 år på Pensionatet Spaniensgade

Starter gadegøgl og cirkus

Arbejder 15 år på aktivitetscentret Nyrnberg

Deltager i Kulturby 96 m.m.

Deltager i Kulturfestival i Ungarn

Arrangør af bl.a. alpinske skiture

Arbejder pt. i Cafe Tusindfryd

EFTERLYSNING

Mennesker der har ydet noget særligt

I portrætserien om:

Mennesker der har ydet noget særligt overfor mennesker med udviklingshæmning uden offentlighedens opmærksomhed efterlyser jeg forslag til en person du synes fortjener en portrætartikel.

Det kan være en person med udviklingshæmning, en forælder, en søskende, en anden pårørende, en medarbejder, en frivillig... (personen skal agere i København). Skriv en mail til mig eller ring:

lasse-ellen@comxnet.dk

Tlf. 35 38 46 90

Venlig hilsen Lasse Rydberg, redaktør

Teater er en fest – og det blev det

Et lykkeligt resultat af undervisning på tværs af fag

Af Lasse Rydberg

Der er teater på Uddannelsescenter UIU, en slags institution i institutionen. Nu er det TEATRET PÅ UIU, der præsenterer årets forestilling, der igen dykker ned i ungdomskulturens eksperimenterende og identitets-skabende verden. Tidligere har kærligheden drevet handlingen og skabt numre, i den teaterkoncert som det er, med inspiration fra ny teater. Det har skabt nogle højdepunkter og givet et par elever en stjernestund og stjernestatus i forestillingen.

Denne gang har man med forestillingen: STREET ungdom, venskab og sammenhold skabt en forestilling som i sit hele udtryk er en ungdomshistorie om det rå liv på gaden, hvor man søger venskab, sammenhold og lader fantasien blomstre som de drømme det i bund og grund handler om.

Teater på UIU er et produkt af undervisning på tre linjehold: Teater / musik, idræt

og design. Det aktiverer alle elementer i en musikteaterforestilling. Tekst, musik, dans, scenografi, kostumer m.m.

Det er altså resultatet af undervisningen vi skal se, det kan være ganske kedeligt. Og det er næsten umuligt at undgå, hvis man sætter problemer på spidsen som de unge har svært ved at identificere. – Det synes der ikke at være i denne forestilling, jeg så dem ikke. – Den eneste pædagogiske introduktion der var, var, at den lærer der bød os velkommen sagde, at teater er en fest, giv den gas – og det var det der skete. Det blev en fest.

Der var rappere set som en boksekamp. Elvis med pigedansekor. Pigen med de røde kufferter med minder om barndommen på vej ind i ungdommen, uskyldig endnu, men Street kommer. Kvinden der må svæve for hendes kjole er mindst 5 meter lang. Bjergbestigerne på den glødende røde mur. Mange trommer, rytmer der taler med hin-

anden og råber op. Murene med den røde klatrevæg der skaber gaden var et scenografisk tema, sammen med filmværk, der lader os flyve ind i forestillingen mens der ude blandt publikum svævede papirfly på pinde med blinkende lanterner.

Det er totalteater, det er ikke teksten der bærer forestillingen. Når man kan synge uddannelsescentrets navn og adresse og forestillingens plakat, som slutnummer, det er OK, for det er eleverne der står for teksten. Det er den totale oplevelse det handler om. Og det lykkedes. Der er ikke nogle stjerner i denne forestilling, det er sammenhold, som forestilling handler om – nemlig et indtryk af ensemble. Og dermed lever forestillingen sit liv, de unge klarer den, hvor lærerne og undervisningen er usynlig (bortset fra skolens meget velspillende lærere, der bakker op – det gøres der også i X-Factor).

Rentemestervej 40-42.

Serie: Nye botilbud

Rentemestervej 40 - 42

Endnu et nyt bolighus i København til mennesker med udviklingshæmning

Af Lasse Rydberg

Med nedlæggelse af Sundbyvang sammen med ældre og utidssvarende boligtilbud har København i samarbejde med boligselskaber igangsat opførsel af nye boliger til mennesker med udviklingshæmning. Bladet LEV har sat sig for at besøge disse nye boliger.

Denne gang besøger vi Rentemestervej 40 – 42, en sprit ny boligblok med 24 lejligheder. Huset ligger på det ydre Nørrebro midt i et gammelt industri- og arbejderkvarter med små parceller blandet med industri og arbejderboliger. Det nye hus smyer sig fint ind i miljøet og binder små århundredgamle arbejderboliger sammen. Vi er midt i maleren Folmer Bendtsen's verden, der stadig har en intensitet. Man kan fra tagterrassen næppe få bedre og smukkere udkig over en storbys særprægede bydel. Jeg bliver modtaget af bostedleder

Gitte Møller der indledningsvis fortæller, at botilbuddet Rentemestervej hører under Centret for Selvstændige Boformer, der oprindeligt omfattede beboere der havde mindre støttebehov, men nu er under omstrukturering. De 24 beboere der er flyttet ind har alle udviklingshæmning, og de er ikke visiteret på baggrund af anden særlig diagnose. Men der er tale om et botilbud med døgnbemanding. Beboerne er i alderen 21–73 år, noget vi vender tilbage til.

Så kom overraskelsen, jeg får at vide, at LEV står som bygherre, ejer og udlejer. Jeg tænker, det her må i langt højere grad end hvad LEV siger og skriver, stå for deres bidrag i den løbende handicap-boligpolitik, der det seneste har været præget af en alvorlig kritik af, at bygge for store boliger, der kan give minder om fortidens store anstalter, sammen med at fastholde norma-

Fortsættes side 28

Hans lejlighed med stue og soveværelse.

liseringsideen, at man bor der hvor andre også bor, ikke i en særlig ghetto.

Personligt har jeg i mange år fastholdt, at et hus med mellem 20-25 lejligheder i en storby som København ikke nødvendigvis er stort. Rentemestervej ligger som et enkelt hus blandt masser af større og mindre boligblokke, i et kvarter, hvor antallet af nye boliger er støt stigende. 24 mennesker med udviklingshæmning udgør promiller af den samlede befolkning i området. Normaliseringsideen ligger til venstrebenet, der er naboer, mulighed for gårdsamarbejde, og som noget nyt, rummer dette nye hus på Rentemestervej en café, der skal åbne sig udadtil, et projekt der skal udvikles.

Huset er på 5 etager. Underetagen, der har sin egen meget beskedne facade, med

undtagelsen af den kommende cafe, med mulighed for udeservering, rummer personalefaciliteter, møderum, administration og hjælpemiddel-depot.

De 4 øvrige etager er boligområder. To etager udgør en afdeling, der rummer 12 beboere, med 6 boliger på hver etage, og med køkken/spisestue på den ene etage og dagligstue/TV-rum på den anden etage. Der er desuden rum, der kan indrettes individuelt efter beboernes ønske, og naturligvis et mindre vaskeri. I forbindelse med køkken og dagligstue er der en meget stor altan, så man i sommerhalvåret kan flytte aktiviteterne ud på altanen.

På taget er en af byens skønneste tagterasser, med en unik udsigt. Her er opført mindre skure, med plads til beboernes op-

bevaringsrum (fra kælder til tag) og hermed skabt en særlig rummelighed og ikke mindst også læ-områder.

Lejlighederne ligger i klynger tre og tre omkring en lille fordelingsgang. Bedre kan pladsen ikke udnyttes, og det er godt at man placerer lejligheder mere intimt. Der er absolut intet institutionspræg over det. Jeg mødte Henrik, en af beboerne i køkkenet, hvor han sad og hyggede sig. Han ville meget gerne vise mig sin lejlighed. Han åbnede op til en relativ stor stue, hvor der var plads til dagligstuemøblerne, til arbejdsbord og ikke mindst med god vægplads til hans hundredvis af DVD'ere og CD'ere. Indgangen til stuen rummede også et the-køkken, med køleskab, to kogeplader og en emhætte der giver adgang til boligsikring.

Fra stuen er der indgang til et stort soveværelse, hvor der er rigelig plads til en stor seng og de nødvendige klædeskabe. Herfra er der adgang til et stort bad og toilet, handicapvenligt, men ikke en "balsal". For første gang på mine boligbesøg i de nye huse møder jeg det, som de fleste drømmer om: Et soveværelse og en stue hvor man kan se tv og hygge sig, også med andre.

Jeg taler med Gitte Møller om aldersspredningen, men den bekymrer hende ikke. Dels er der tale om, at man kan have glæde af hinanden uanset alder, også fordi man er på forskellige niveauer. Rigtig mange kender hinanden gennem livet fra skole, ungdomsskole og beskæftigelse m.m., disse venskaber betyder meget.

Fortsættes side 30

Fra fælles dagligstue og køkken.

Antallet af medarbejdere svarer til det man kender for boafsnit med 12 beboere, ca. 2 medarbejdere i arbejde på hver afdeling. Huset er indrettet, så det er et dagligt gøremål at lave sine egne måltider. Der er tilknyttet en særlig medarbejder, der står for ledelsen af indkøb og madlavning på begge afsnit.

Samlet giver Rentemestervej et indtryk af en bolig til mennesker med udviklingshæmning, hvor institutionspræget er minimeret. Det er både traditionelt i sit udtryk og spændende i sin indretning. Det er på mange måder vellykket, ikke mindst fordi man som besøgende, selv synes det er et sted der er værd at bo. Rentemestervej bør sætte en slags standard for kommende boligbyggeri, der henvender sig til mennesker med udviklingshæmning.

Den store fælles tagterrasse.

Se vores hjemmeside på

www.levkk.dk

Er det lettere at vinde i lotto end at få bevilget førtidspension?

Hvis du har et handicap, som betyder, at du ikke kan forsørge dig selv via et job, så har du ret til en førtidspension – også selvom du er under 40 år.

I Landsforeningen LEV hører vi ofte om unge, der støder på vanskeligheder – eller ligefrem urimeligheder – når de søger førtidspension. Det kan handle om:

- Unge, der bliver parkeret på kontanthjælp, selv om de skulle have førtidspension.
- Kommuner, der betragter den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) som et såkaldt 'afklaringsforløb' – og derfor ikke tager stilling til ansøgninger om førtidspension før efter STU'en.
- Kommuner, der automatisk giver afslag på en anmodning om førtidspension, hvis ansøgeren er i gang med en ungdomsuddannelse.
- Kommuner, der trækker pensionsager i langdrag – blandt andet ved hele tiden at bede om nye oplysninger.

Måske kender du nogle af de unge, der oplever, at de er kommet i klemme i forbindelse med en ansøgning om førtidspension.

Kontakt LEV

I Landsforeningen LEV vil vi gerne hjælpe disse unge – og deres forældre – med at komme ud af klemmen. Vi går kun ind i sager, der vedrører LEVs målgruppe – så der skal altså være tale om en pensionsansøger med udviklingshæmning. Du kan kontakte os via denne hjemmeside: <http://projektklap.dk/snydt>.

Det gør vi

Hvis vi vurderer, at henvendelsen er saglig og velbegrunnet, går vi videre med sagen, når vi har alle de nødvendige informationer/bilag.

Vi sender dig derpå en skriftlig orientering om, hvordan vi håndterer den pågældende sag. Samtidig samler vi op på henvendelserne, så vi kan få et overblik over, om der tegner sig et særligt uheldigt mønster i myndighedernes behandling af udviklingshæmmede, der søger førtidspension.

Hvis vi synes, der tegner sig et mønster, tager vi kontakt til de pågældende myndigheder. Ved enhver henvendelse til en offentlig myndighed vil din henvendelse til LEV være anonymiseret. Vi bruger ikke den konkrete sag, men antallet af sager i en enkelt kommune til at påpege generelle problemer med sagsbehandlingen.

Medlemskontingent: sæt venligst X

- Årligt med blad 300 kr.
 Årligt for par med blad 425 kr.
 Årligt uden blad 175 kr.
 Livsvarigt med blad (enkelt person) 3.500 kr.
 Årligt for forening med blad 800 kr.
 Årligt abonnement 300 kr.

Pensionist/studerende *)

- Årligt med blad 150 kr.
 Årligt for par med blad 225 kr.
 Årligt uden blad 75 kr.
 Livsvarigt med blad (enkelt person) 3.500 kr.

Betal først, når girokortet modtages.

Firmamedlemskaber

- Alm. med blad 800 kr.
 Guldmedlem med blad (pr. år) 5.000 kr.

Et Guldmedlem får ret til at bruge LEVs logo samt at blive nævnt på LEVs hjemmeside.

Undertegnede ønsker at blive medlem af **LEV København**

*) Angiv her hvilket år du forventer at afslutte dit studie: _____

SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Evt. samlevers navn (parmedlemskab): _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Landsforeningen LEV er interesseorganisationen, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre udviklingshæmmedes vilkår.

Landsforeningen LEV · Blekinge Boulevard 2 · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: lev@lev.dk · URL: www.lev.dk

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler portoen

Landsforeningen LEV
+ + + 24301 + + +
0893 Sjælland USF B